Paradoxul voinței

să refuze să-și îndeplinească propriul ordin

Sfântul Augustin

Confesiuni 8, 9, 21 - 10, 22.

Sursa: Augustine , Le confessioni, italiană . trad . R. De Monticelli, Garzanti , Milano -1991. Din cartea „Istoria filosofiei" de Umberto Eco, volumul 10, pp. 86, 87. Insert al ziarului Vima din duminică, 1-4-2018.

Pornind de la analiza unui paradox legat de poruncile minții, Augustin ajunge aici să nara motivele alegerii sale personale de a-și dedica viața slujirii lui Dumnezeu.

Totul începe cu analiza răspunsului diferit pe care voința îl obține atunci când dă ordine corpului în comparație cu atunci când își dă ordine sieși:

Când voința cere corpului să se miște, acesta răspunde imediat, îngreunând distincția dintre impuls și executarea ordinului. Când mintea își dă un ordin, dimpotrivă, întâmpină o rezistență puternică, ca și cum ar fi fost împărțită în două, pe de o parte voința care vrea și pe de altă parte voința care nu vrea.

Ca de obicei, Augustin include în pasajul biografic gândurile sale teoretice: în timp ce se întreba dacă, pus în slujba Domnului, nu era nici pe deplin în voință, nici în non-voință, ci era împărțit între cele două voințe opuse. Această diviziune este însă o caracteristică structurală a omului, ca rod al păcatului originar.

„ Cum se naște acest paradox? Și de ce?"

Corpul conduce mintea și primește ascultare imediată: o conduce pe aceeași cale și întâmpină rezistență. Mintea poruncește mâinii să se miște,

iar lucrul se face atât de repede încât comanda este abia de distinsă de execuție: iar mintea este minte, mâna este corp.

Mintea poruncește minții să voiască: nu este nimic altceva și totuși o face. Cum apare acest paradox? Și de ce? Cel care poruncește să vrea nu ar da-o dacă nu ar vrea! și totuși nu îndeplinește porunca.

Însă, adevărul este că el nu vrea deloc: prin urmare, nu dă nicio comandă. Căci uneori poruncește când vrea, iar alteori comanda nu este executată atunci când nu vrea. Într-adevăr, voința poruncește tocmai să existe o voință și să existe una și nu cealaltă.

Prin urmare, nu este complet să poruncești: prin urmare, porunca sa nu este îndeplinită. Dacă ar fi complet, nu ar porunci să existe, pentru că ar fi deja. Nu este, așadar, un paradox că ar trebui să vrea parțial și să nu vrea parțial, ci este o boală a minții, pe care adevărul o trezește, dar nu o ridică pe deplin, epuizată cum este de greutatea obișnuinței.

De aceea există două voințe, pentru că niciuna nu este complet întreagă, iar ceea ce are una lipsește în cealaltă. În timp ce mă hotărâm dacă să mă pun în sfârșit în slujba Domnului meu, așa cum plănuisem de mult, eu eram cel care voia, eu eram cel care nu voia: pe mine, mereu pe mine.

Nu eram în întregime în voință și nu eram în întregime în non-voință. De aceea mă luptam cu mine însumi și eram divizat, iar această divizare a avut loc, fără îndoială, împotriva voinței mele: dar astfel nu s-a dezvăluit esența unei minți străine, ci pedeapsa propriei mele.

Și în acest sens, nu eu am fost cel care a cauzat-o, acea divizare, ci păcatul care sălășluia în mine din condamnarea unui păcat mai liber, pentru că eram fiu al lui Adam .